

Dr. Szretykó György

A gazdasági joghézagoktól a gazdasági bűnözésig

1995 június 28-án 17.00 órától a Kultúrinnovban a fenti címen tartott vitaestet az MTA Jövőkutatási Bizottsága és az SZVT vezetési szakosztálya.

Vitaindítót tartottak Dr. Diczig István ügyvéd és Dr. Rajcsányi Péter a Dunaconsulting KFT ügyvezető igazgatója.

A rendezvényen 30 fő jelent meg. A vitát Dr. Gidai Erzsébet vezette.

Dr. Diczig István vitaindítójában bemutatta a gazdasági bűnözés Magyarországi szakaszait, amelynek során részletesen elemezte az 1988 óta eltelt időszakot. Megítélése szerint a Társasági Törvénybe – az akkori törvényhozók – olyan joghézagokat építettek be, amelyek lehetőséget adtak az akkori vezetésnek arra, hogy a politikai hatalmát a rendszerváltás során gazdasági hatalomba mentse át. Ezekkel a joghézagokkal olyan falakat építettek a privatizáció folyamatába, amelyekkel szemben a gazdasági rendőrség tehetetlennek bizonyult. 1988-tól 1991-ig Magyarországon spontán privatizáció zajlott le, amely teljesen ellenőrizetlenül ment végbe, aminek következtében kialakult a nomenklatúra-burzoázia.

Az 1991-ben elfogadott privatizációs törvény több helyen is hézagos, a gyakorlati megvalósítása az ÁVÜ és az ÁVÜ RT-n keresztül politikai eszközökkel, gyakran felső utasítás által ment végbe. Mindez több visszaélésre és eddig a nyilvánosság előtt tisztázatlan ügyletekre és szerződéskötésekre adott lehetőséget. Az 1991 óta végbement privatizáció koncepciótlan, amelyben a kontroll- mechanizmusok egyáltalán nem működtek. Éppen ezért a privatizáció ügyében valamennyi parlamenti párt érintett, nem érdekelt annak felülvizsgálatában. Dr. Diczig István szerint a jelenlegi privatizációs törvény tartalmaz ugyan olyan kitélt, amely szerint szükség van az ellenőrzésre, ám annak garanciái teljes mértékben hiányoznak.

Dr. Rajcsányi Péter vitaindítójában hangsúlyozta, hogy az eddigi kormányoknak nem volt a privatizációval kapcsolatos átgondolt koncepciójuk. A privatizációt minden gazdasági baj gyógyszerként kezelték, s eközben nem fordítottak kellő figyelmet egy koherens gazdaság- és társadalmpolitika kidolgozására. Az Antall-kormány idején az volt az elsődleges cél, hogy az állami vagyonnak minél nagyobb hányadát magánkézbe adják, s 1998-ra befejeződjék a privatizáció. Ennek során nem kapott kellő hangsúlyt az, hogy kinek és milyen áron adják el a privatizálandó cégeket. E felfogás szerint a privatizáció végcél és nem a gazdaságpolitika egyik eszköze. Az előadó bírálta a spontán privatizációt és a privatizáció jelenlegi gyakorlatát, egyúttal bemutatta a privatizációs visszaélések módjait és technikáit.

A résztvevők közül többen kifejtették álláspontjukat a privatizációval illetve konkrét privatizációs ügyletekkel kapcsolatban. Az egyik felszólaló szerint Magyarországon hibás szemlélet uralkodik a privatizációval kapcsolatban, hiszen Nyugat Európában (pl. Németországban) vagy Japánban az állami tulajdon igen nagy arányt képez. Egy másik felszólaló hangsúlyozta, hogy a MOL RT privatizációs tervezete egyenlő a hazaárulással. Többen az élelmiszeripar és az energiaszektor privatizációjának visszásságairól és várható társadalmi következményeiről számoltak be.

A vitaülésen a következő konkrét javaslatok hangzottak el:

1. A jelenlegi kormány és parlament vizsgálja felül az eddigi privatizációt, annak tapasztalatait építse be a privatizációval kapcsolatos döntéshozatalba.
2. A privatizáció folyamata legyen nyilvános, annak döntéselőkészítésében és a döntések meghozatalában érvényesüljenek a kontrollmechanizmusok és garanciák.
3. A privatizációt nem önmagában, hanem az Alkotmányban rögzített céloknak megfelelő irányba és korlátokkal célszerű végrehajtani.